

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän tulee laatia opiskeluhoitosuunnitelman yhteydessä suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista. Suunnitelmassa on otettava huomioon sekä lasten keskinäiset että lasten ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet. Tämä suunnitelma on tehty yhteiseksi Kaarinan varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

Kaikkien varhaiskasvatus- ja esiopetusyhteisöissä työskentelevien on tehtävissään edistettävä lasten ja varhaiskasvatustyöyksiköiden hyvinvointia. Tässä suunnitelmassa kuvatut tavoitteet ja toimintamallit kuuluvat kaikkien lasten kanssa työskentelevien toimenkuvaan.

Suunnitelmassa kuvataan Opetushallituksen ohjeen mukaisesti:

- kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- asian käsittely yksilö-, ryhmä- ja koko yhteisön tasolla, oppilaan yksilöllinen tuki, tarvittava hoito ja jälkiseuranta sekä teon tehneen että teon kohteena olleen osalta
- yhteydenottotavat kotiin ja yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö viranomaisten kanssa
- henkilöstön perehdyttäminen suunnitelmaan sekä lasten ja oppilaiden ohjaaminen tunne- ja vuorovaikutustaidoissa
- suunnitelmasta tiedottaminen huoltajille sekä yhteistyökumppaneille
- suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

Näiden lisäksi suunnitelman alussa määritellään käsitteet KIUSAAMINEN, HÄIRINTÄ ja VÄKIVALTA.

Jokaisen yksikön esihenkilö vastaa tämän suunnitelman käytännön toteuttamisesta omassa yksikössään ja huolehtii tarvittaessa yksikkökohtaisten tarkennusten tekemisestä suunnitelmaan.

Suunnitelmaa laadittaessa on hyödynnetty seuraavia lähteitä:

- Kirves ja Stoor-Grenner. 2010. Kiusaavatko pienetkin lapset? MLL.
- Laitinen, Haanpää, Francke ja Lahtinen. 2020. Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa. Opetushallitus.
- Ranta. 2021. Kasvun juuret. PS-kustannus.
- Wiman. 2022. Hyvinvoiva lapsi oppii. Annele Wiman.
- Väestöliiton nettisivut: www.vaestoliitto.fi

Suunnitelmaa tulee täydentämään hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä laadittava Kriisisuunnitelma, josta löytyvät toimintaohjeet äkillisiin kriisi-, uhka- ja vaaratilanteisiin.

Käsitteiden määrittelyä (Opetushallitus)

Kiusaaminen: Systemaattinen, tahallinen ja toistuva samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuva sanallinen tai fyysinen kielteinen toiminta.

Häirintä: Epäasiallinen kohtelu, josta voi olla vaaraa tai haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. Häirintä on useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toista alistavaa toimintaa tai käyttäytymistä, joka kohdistuu toisen persoonaan tai yksityiselämään kuten ominaisuuksiin, luonteenpiirteisiin, sukupuoleen, ulkomuotoon, harrastuksiin tai perhesuhteisiin.

Väkivalta: Tarkoituksellinen itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettu fyysisen voiman tai vallan käyttö, uhkailu tai niiden toteutus.

Kiusaamista voi esiintyä varhaiskasvatyksikössä/esiopetuksessa, esiopetusmatkalla tai vapaa-ajalla sekä verkkoympäristössä. Jokaisella varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen työntekijällä on velvollisuus puuttua havaitsemaansa kiusaamiseen. Velvollisuuksiin kuuluu myös selvittää ja informoida koteja mahdollisesta esiopetusmatkalla tietoon tulleesta kiusaamisesta.

Kiusatuksi tuleminen tai häirintä on aina henkilökohtainen kokemus ja sen vuoksi jokainen voi kokea samankaltaisen tilanteen tai saman kohtelun eri tavalla. Kiusaaminen ja häirintä voidaan jakaa kolmeen eri muotoon; **fyysinen, sanallinen ja psyykinen kiusaaminen**. Näistä muutamia tyypillisiä esimerkkejä:

Fyysinen; lyöminen, potkiminen, kamppaaminen, nipistely, kiven/hiekan/lumen heittäminen, vaatteiden repiminen, leikin sotkeminen, esteenä oleminen

Sanallinen; haukkuminen, hännääminen, nimittely, lällättäminen, hiusten ym. kommentointi, puhumatta jättäminen

Psyykinen; manipulointi, kiristäminen, uhkailu, pois sulkeminen, ilveily, leikin sääntöjen muuttaminen, selän takana puhuminen, synttäreille kutsumatta jättäminen

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen

Ennaltaehkäisevän työn perusta on varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakulttuurissa, yhteisöllisyyden rakentamisessa sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelussa.

Kiusaaminen, väkivalta ja häirintä vaativat aina systemaattista, vahvaa puuttumista. Niiden todentaminen, ennaltaehkäiseminen ja kitkeminen onnistuvat vain silloin, jos kasvattajat ovat jatkuvasti tietoisia siitä, mitä lasten kesken todellisuudessa tapahtuu. Kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään liittyvät asiat on aina otettava vakavasti. Myös kotoa tulevat viestit ja huoltajien huolenaiheet on käsiteltävä. Asiaan puuttuminen on välttämätöntä paitsi teon kohteeksi joutuneen suojelemiseksi, myös kaikkien muiden turvallisuuden kokemisen varmistamiseksi. Aikuisen olisi erityisesti kyettävä arvioimaan objektiivisesti lapsen tuntemuksen perusteella, milloin puuttumisen tarpeen kynnyks ylittyy. Hänen on lisäksi omalla toiminnallaan voitava selkeästi osoittaa, mikä kuuluu hyväksyttävään käytökseen ja mikä ei.

Toimintayksikön arvoin on kuuluttava jokaisen jäsenen oikeus turvalliseen työ- ja kasvuympäristöön myös henkilökohtaisen koskemattomuuden osalta. Henkilöstön on lisäksi tiedostettava, että työskentelyyn ei kuulu missään tilanteessa lasten tai heidän huoltajiensa käyttämä väkivalta eikä sellaisella uhkailu.

Lapsiryhmän säännöt ovat avainasemassa sekä kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisyssä että niihin puuttumisessa. Selkeät ja johdonmukaiset säännöt ja rajat luovat pohjan lasten tasa-arvoiselle ja oikeudenmukaiselle kohtelulle sekä välittämisen kokemukselle. Sääntöjen tulee olla kaikille ryhmän jäsenille helposti ymmärrettävät ja selkeät. Sääntöjen ymmärrettävyyttä voidaan vahvistaa esimerkiksi kuvatuella. Lasten osallisuus ja kyky omaksua on huomioitava sääntöjä laadittaessa ja noudatettaessa.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan hyviä vuorovaikutustaitoja. Aikuinen toimii esimerkkinä omalla toiminnallaan. Lapsen kanssa harjoitellaan esimerkiksi, mikä on oikein ja mikä on väärin. Ilmaisuja, kuten ”kiitos”, ”ole hyvä” ja ”anteeksi”, käytetään vuorovaikutuksessa kaikenikäisten lasten kanssa. Niiden avulla mallinnetaan hyviä tapoja ja toisen ihmisen kunnioittamista. Lapsen kokemukset läheisistä ihmissuhteista, erityisesti hänestä huolehtivista aikuisista, määrittävät suurelta osin sen, millaisia suhteita he itse osaavat ja haluavat luoda muihin ihmisiin.

Lapsiryhmissä on edelleen paljon yksinäisiä lapsia. Nämä lapset jäävät helposti aikuisilta huomaamatta. Lapsi tarvitsee paljon aikuisen tukea rakentaakseen kaverisuhteita ja toimiakseen ryhmässä. Lasten keskinäiset suhteet ovat erityisen tärkeitä lasten hyvinvoinnille ja oppimiselle. Lapsi, joka joutuu henkisesti toisten satuttamaksi, oppii satuttamaan toisia ihmisiä tai joutuu alistumaan. Lapsi, jolla on heikko itsetunto, voi joutua helposti kiusatuksi tai kiusaajaksi.

Osallisuus lasten keskuudessa tarkoittaa esimerkiksi kuulumista porukkaan sekä mahdollisuutta vaikuttaa toimintaan ja yhteisiin asioihin. Se on yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tunnetta siitä, että tämä on minun ryhmäni ja minun paikkani. Hyvän ryhmähengen luominen ja sen ylläpitäminen kuuluvat varhaiskasvatuksen päivittäiseen arkeen. Me-henki luo ryhmään positiivista ilmapiiriä, jossa lasten yhteenkuuluvuuden tunne kasvaa. Ryhmytymiseen panostaminen on ensiarvoisen tärkeää uuden toimintakauden alkaessa tai uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Positiivinen ilmapiiri ja yhteenkuuluvuuden tunne ehkäisevät kiusaamista ja häirintää ryhmässä. Lapselle on erittäin tärkeää saada kuulua vertaisryhmäänsä, ja haastavien tunnetilanteiden aiheuttamat ulkopuolisuuden ja turvattomuuden tunteet voivat johtaa eristäytymiseen, syrjäytymiseen ja myöhemmin jopa erilaisiin mielenterveyden haasteisiin.

Tasa-arvotyö on tärkeä osa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan vastaista työtä. Tasa-arvolla tarkoitetaan sitä, että kaikilla ihmisillä on samat oikeudet, mahdollisuudet ja velvollisuudet. Tasa-arvotyö tarkoittaa mm. sukupuoliroolien laajentamista. Sukupuolisensitiivisessä kasvatuksessa sallitaan erilaisia tapoja ilmentää omaa sukupuoltaan, eikä vahvisteta stereotyyppisiä sukupuolirooleja. Lapsilla tulee olla mahdollisuus kiinnostua, kehittyä, valita ja toimia sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista syistä riippumatta. Ammattilaisten tulee rakentaa ja vaalia sukupuolen moninaisuutta kunnioittavaa ilmapiiriä. Tasa-arvolla tarkoitetaan myös toimintaympäristön laajentamista ja uusien mahdollisuuksien antamista. Perinteisesti tyttöjä on kasvatettu huolehtiviksi ja empaattisiksi. Poikia on puolestaan kannustettu itsenäisyyteen ja kilpailuhenkisyteen sekä ympäristön tutkimiseen. Nämä taidot ovat kuitenkin kaikille tarpeellisia ja niitä tulee harjoitella yhteisesti. Aikuisen on erityisen tärkeää tunnistaa omia tunteitaan ja pohdita niiden alkuperää. Jokaisella lapsella on oikeus tulla hyväksytyksi ja rakastetuksi omana itsenään, omine taipumuksineen ja mielenkiinnon kohteineen. Aikuisten oma ajatus sukupuolirooleista vaikuttaa myös tapaan käsitellä lasten välisiä konflikteja ja puuttua niihin. Jos hyväksytään esimerkiksi, että pojat oletetusti käyttävät nyrkkejään ja tytöt puhuvat toistensa selän takana, suvaitaan samalla sopimatonta käytöstä. On myös tärkeää, että henkilöstö yhdessä miettii toiminnan rakennetta esimerkiksi seuraavien kysymysten kautta: Huomioimmeko toisemme tasa-arvoisesti ja hyväksyvästi? Mitä viestimme toimintatavoillamme lapsille?

Lapsia tulee rohkaista kertomaan kiusaamis- ja konfliktitilanteista varhaiskasvatuksessa ja kotona. Kaikki kiusaamisviestit lapselta itseltään, huoltajalta tai kaverilta on otettava vakavasti. Lapsella on oikeus kertoa ikävinä kokemistaan asioista. Hänellä tulee olla tunne, että häntä kuunnellaan ja hänen kertomansa asia huomioidaan.

Kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ehkäistään ennakoiden. Kiusaaminen tapahtuu usein tilanteissa, joissa aikuinen ei ole läsnä tai aikuinen ei ole muusta syystä näkemässä tai kuulemassa lapsia. Kiusaamista voidaan ennaltaehkäistä lisäämällä valvontaa ja rajaamalla aikuisille omat vastualueet ulkona ja sisällä ns. vapaan leikin tai toiminnan aikana. Jokaisen työntekijän aktiivinen rooli lasten leikkitilanteiden havainnoinnissa ja ohjaamisessa on tärkeää. Varhaiskasvatuksessa lapsille tulee tarjota erilaisia leikkitilanteita ja vaihtelevia leikkikavereita. Tämä tarkoittaa aikuisten tietoista toimintaa siinä, kuinka muokata oppimisympäristöä ja muodostaa erilaisia ryhmiä tai pareja. Oppimisympäristöä muokkaamalla aikuinen vaikuttaa siihen, millaisiin leikki- tai leikkikaverivaihtoehtoihin ympäristö lapsia ohjaa. Haastavia tilanteita voivat lapsille aiheuttaa esim. leikkiajan vähyyks, leikkitilojen ahtaus, leikkivälineiden puutteet tai vähyyks, ohjeiden epäselvyys, erilaiset leikkittötumukset, aikuisen puheen negatiivinen sävy, kehujen tai kannustuksen puute tai kiusaamisen kokeminen.

Ennaltaehkäisevien toimien merkitystä ei voida koskaan korostaa liikaa. Jokaisessa varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmässä harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä itsesäätely- ja turvataitoja arjen eri tilanteissa. Näiden taitojen harjoittelun tukena voidaan hyödyntää erilaisia valmiita ohjelmia ja materiaaleja.

Esiopetuksessa yhteisöllinen opiskeluhuolto edellyttää koko henkilöstöä kiinnittämään huomiota sekä edistämään lasten terveellisyys-, turvallisuus- ja hyvinvointiin liittyviä asioita.

Kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin puuttuminen ja niiden käsittely yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla

Yksikön esihenkilön rooli kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan ehkäisyssä on merkittävä. Hänen vastuullaan on työyhteisön pedagoginen johtaminen eli se, millaisiin arvoihin yksikössä halutaan sitoutua ja mitkä asiat yksikössä painottuvat. Yksikön esihenkilö voi vaikuttaa myös siihen, kuinka kiusaamiseen/häirintään/väkivaltaan suhtaudutaan sekä miten henkilöstöä koulutetaan. Esihenkilö huolehtii siitä, että hänen johtamassaan yksikössä käydään arvokeskustelua henkilökunnan kesken ja myös huoltajien kanssa. Yksikön esihenkilö yhdessä henkilöstönsä vastaa toimenpiteistä liittyen lapsen suojaamiseen kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta tämän suunnitelman mukaisesti.

*Yksikkökohtaiset tarkennukset kirjataan suunnitelman loppuun. **

Lapsiryhmässä keskustellaan kiusaamiseen, häirintään tai väkivaltaan liittyvistä asioista ja ilmiöistä aina tarvittaessa. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan kokemista kartoitetaan myös eri tilanteissa esimerkiksi pedagogisen havainnoinnin ja dokumentoinnin keinoin. Esiopetuksessa lapsille ja heidän huoltajilleen toteutetaan marraskuussa kysely hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyen.

Mahdolliset lapsikohtaiset, puuttumista vaativat kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatapaukset käsitellään lapsiryhmän henkilöstön toimesta. Vastuu kiusaamisen selvittelystä ja seurannasta on lapsen ryhmän henkilöstöllä. He sopivat, kuka heistä ilmoittaa tietoon tulleesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta epäillyn tekijän sekä niiden kohteena olevan lapsen huoltajille. Ryhmän henkilöstö pohtii kiusaamistapauksen jälkeen, miten jatkossa vastavanhain tilanne voitaisiin välttää. Kiusaamis- häirintä- ja väkivaltatilanteet kirjataan erilliselle selvityslomakkeelle. Nämä lomakkeet arkistoidaan lapsikohtaisesti muiden häntä koskevien asiakirjojen lailla.

Kaikenikäisille lapsille sanoitetaan tapahtuneessa kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatilanteissa esimerkiksi: ”Tämä on kiusaamista”. Sekä kiusaajan että kiusatun kanssa käydään tilanne läpi rauhallisesti kiusaajaa syylistämättä. Joskus kiusaaja tarvitsee aikuisten tukea ja apua enemmän kuin kiusattu. On tärkeää antaa lasten kertoa oma näkemyksensä asiasta. Hyviä avoimia kysymyksiä ovat esimerkiksi: ”Kerro minulle, mitä on tapahtunut.”; ”Kerro minulle, mitä sinä olet tehnyt/mitä sinulle on tehty.”; ”Mitä tapahtui?” sekä ”Miltä sinusta tuntuu?”

Aina ei ole kyse kiusaamisesta, mutta ulkopuolisesta henkilöstä lasten keskinäinen sanailu tai käyttäytyminen voi vaikuttaa kiusaamiselta. On tärkeää, että aikuinen puuttuu myös näihin kiusaamiselta vaikuttaviin tilanteisiin ja sanottaa: ”Minusta tuo teidän välinen keskustelu ei kyllä kuulosta ystävälliseltä puheelta”. Tällaisetkin tapaukset on hyvä käydä läpi myös ryhmän muiden lasten kanssa, koska jollekin toiselle lapselle epäselvä tilanne voi näyttäytyä pelottavana ja ahdistavana. Lapsen on hyvä nähdä aikuisen toimintamalli näissä tilanteissa.

Ryhmissä syntyneet ongelmat käydään lasten kanssa läpi, jotta heillä säilyy luottamus ryhmän aikuisia kohtaan. Sen jälkeen sovitaan seurannasta tapauskohtaisesti. Sekä tekijälle että uhrille on jäätävä tunne, että asia on aikuisten valvonnassa ja että siihen tullaan tarvittaessa palaamaan.

Turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja turvallisuuden varmistamiseksi on Kaarinan varhaiskasvatukseen sekä esiopetukseen laadittu erilliset ohjeet lapsen fyysiseen rajoittamiseen ja tilanteiden jälkikäsitteilyyn.

Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta

Mahdollisen kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltilanteen jälkeen sovitaan menettelytavoista. Seuranta ja palautteen antoa tehdään sovittulla tavalla ja aikataululla sekä tilanteessa mukana olleiden lasten että heidän huoltajiensa kanssa. Isompien lasten kanssa voidaan sopia yhteisestä keskustelusta, jossa vielä jälkikäteen käydään tapahtunutta tilannetta ja sitä seurannutta ajanjaksoa läpi. Keskusteluun voivat osallistua lapsen lisäksi myös muita henkilöitä, joiden läsnäolo koetaan tarpeelliseksi. Esiopetukseen osallistuvien lasten osalta kiusaamistapaukset voidaan tarvittaessa käsitellä yksilöllisen opiskeluhuollon palaverissa. Yksilöllinen opiskeluhoito perustuu kuitenkin aina lapsen ja huoltajien suostumukseen. Yksiselitteistä toimintatapaa hoidon ja jälkiseurannan osalta ei voida antaa, vaan se päätetään tapauskohtaisesti. Keskeistä on, että kaikki osapuolet tietävät seurannasta ja sen toteuttamistavasta. Sovitusta palautteen antamisesta ja seurannasta on ehdottomasti pidettävä kiinni. Palautteen antamisessa huomiota kiinnitetään erityisesti positiivisen toiminnan vahvistamiseen.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajille kerrotaan viipymättä kaikista kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatapauksista. Tarvittaessa asioita voidaan käsitellä lasten ja huoltajien kanssa yhteisesti keskustellen. Huoltajien suostumuksella mukaan voidaan kutsua myös tarvittavia asiantuntijoita, esiopetuksessa esimerkiksi opiskeluhuollon ammattihenkilöstöä.

Kaikille huoltajille tiedotetaan vuosittain tämän suunnitelman sisällöstä ja arjen toimenpiteistä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi.

Yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa

Tarvittaessa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatapaukset käsitellään yhteistyössä lastensuojelun ja/tai poliisin kanssa. Lastensuojelusta tai poliisilta voidaan pyytää konsultaatiota. Työntekijä on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen aina, jos lapsen hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Perusopetuslain 1267/2013 29 § mukaan jokaisen tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllystyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Sama laki koskee esiopetukseen osallistuvia lapsia. Mikäli joku muu työntekijä saa tietoonsa em. asian, on työntekijän ilmoitettava asiasta lapsen esiopetuksen opettajalle, joka ottaa asian käsittelyn vastuulleen.

Lasten ja nuorten kanssa toimivalla henkilöstöllä on lakiin perustuva velvollisuus tehdä rikosilmoitus alaikäiseen lapseen kohdistuneesta seksuaali- tai pahoinpitelyrikoksesta. Myös alle 15-vuotiaan nuoren rikoksen tunnusmerkit täyttävistä teoista tulee ilmoittaa poliisille. Rikosilmoituksen tekemättä jättäminen merkitsee virkavelvollisuuden laiminlyöntiä. Rikosilmoitus on tehtävä välittömästi, kun tieto teosta on saatu. (Lastensuojelulain 25 §). Seksuaalirikosepäilyissä otetaan aina ensin yhteyttä poliisiin ja toimitaan saatujen ohjeiden mukaisesti.

Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaperiaatteet lapsen suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä käydään läpi koko henkilöstön kanssa vuosittain syyskuun loppuun mennessä. Tarvittaessa suunnitelmaa voi

päivittää yksikkökohtaisin tarkennuksin. Huoltajille suunnitelmasta tiedotetaan toimintavuoden alussa sekä käydään tarpeellisilta osin läpi lapsikohtaisissa keskusteluissa. Lapsiryhmissä harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja säännöllisesti. Lisäksi lapsiryhmässä sovitaan yhteisistä säännöistä huomioimalla hyvät kaveritaidot.

Muut yhteistyötahot pääsevät tutustumaan suunnitelmaan osana Kaarinan kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Suunnitelman ovat laatineet ja päivittämisestä vastaavat Kaarinan varhaiskasvatuksen kasvun ja tuen koordinaattori ja varhaiskasvatuksen johtava erityisopettaja. Suunnitelmaa täydennettiin ja muokattiin keskustelun pohjalta varhaiskasvatusyksiköiden esihenkilöiden kanssa ennen sen julkaisemista. Yhteiset linjaukset tarkistetaan yksikön esihenkilöiden kanssa toimintakausittain. Suunnitelmaa arvioidaan vähintään kerran luku- /toimintavuoden aikana ja arvioinnin tulokset tuodaan seuraavaan päivitysversioon. Päivitetyin suunnitelman toteuttamisen seurannasta yksiköissä vastaavat esihenkilöt.

TOIMINTAMALLI:

1. Ennalta ehkäise

- Selkeät ja johdonmukaiset säännöt ja toimintatavat lapselle ymmärrettävässä muodossa
- Ryhmytymisen tärkeys kauden alussa ja ryhmärakenteen muuttuessa
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittamisen huomioiminen
- Lasta autetaan ja tuetaan pienissäkin mieltä painavissa asioissa
- Aikuinen toimii esimerkkinä ja mallintaa hyviä, toista ihmistä kunnioittavia toimintatapoja
- Suunnitelmallinen ohjaus ja valvonta päivän eri tilanteissa

•VÄLITTÄVÄN VARHAISKASVATAJAN HUONEENTAULUSTA POIMINTOJA:

- Näe, kuule ja huomaa lapsi arjen pienissä tilanteissa
- Ole turvallinen aikuinen
- Ole sensitiivinen lapsen tarpeille
- Puhu lapselle kauniisti ja kunnioittavasti
- Ole aidosti kiinnostunut lapsen ajatuksista
- Opetä esimerkilläsi, mallinna hyvää kaikessa toiminnassasi
- Pidä huolta itsestäsi, vain hyvinvoiva aikuinen kasvattaa hyvinvoivia lapsia

2. Puutu, pysäytä, selvitä

- Kiusaamis- väkivalta- tai häirintätilanteeseen puututaan välittömästi jokaisen työntekijän toimesta
- Tarvittaessa tilanteeseen pyydetään toisten työntekijöiden apua
- Tilanteen nähnyt aikuinen selvittää tapausta tilanteeseen osallistuneiden osapuolten kanssa ja informoi tapahtuneesta muita asian hoitamiseen tarvittavia työntekijöitä
- Kiusaamis- häirintä- tai väkivaltatilanne kirjataan erilliselle selvityslomakkeelle

3. Tiedota

- Kaikille huoltajille tiedotetaan vuosittain tämän suunnitelman sisällöstä ja arjen toimenpiteistä
- Henkilöstön kanssa suunnitelma käydään läpi vuosittain syyskuun loppuun mennessä
- Asianosaisten huoltajille kerrotaan viipymättä kaikista kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteista

4. Seuraa tilannetta

- Tilanteen jälkiseurantaan nimetään työntekijä
- Sovitaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa, miten tilannetta seurataan ja määrätellään aikataulu jälkiseurannalle
- Esiopetukseen osallistuvien lasten osalta kiusaamistilanteet voidaan tarvittaessa käsitellä yksilöllisessä opiskeluhoollossa huoltajan ja lapsen suostumuksella

*Yksikkökohtaiset tarkennukset:

pvm: